

Rijk en dom
en andere verhalen

Rijk en dom
Geld heeft geen geweten
Politiek georganiseerde afpersing

Jan Bauwens

D/2011/Jan Bauwens, uitgever

Rijk en dom

Het internet, Google, tik in: om het even welke componist, om het even welk van zijn werken, om het even welke uitvoering: in luttele seconden - in *fracties* van seconden - zijn daar klank en beeld, zit je in de schouwburg op de beste plaats, beveel je het orkest om van start te gaan, een beetje luider te spelen, op te houden... Op het moment dat je het zelf wil - na welgeteld zeven seconden luistergenot (je hebt er je geliefkoosde fragment uitgepikt), heb je de operazaal alweer verlaten en loop je in New York rond, in de Metropolitan, zij het voor amper twee seconden, want plotseling heb je zin om een gedicht van Michelangelo te lezen: klik en daar is het, je leest een strofe en dan zoek je in de encyclopedie nog op hoe oud de kunstenaar is geworden. Daarna ga je een koffie drinken en je eet iets, gezeten voor de televisie. Je zapt van ergens de nieuwsberichten op een zender in de Verenigde Staten naar Italië, waar de paus aan het spreken is, je voegt twee klontjes suiker

aan je koffie toe, je bekijkt het weerbericht en de hoofdpunten van het nieuws, je zet de televisie uit, je drinkt je koffie op en je gaat plassen. In luttele minuten heb je een wereldreis gemaakt en ben je op de hoogte, niet alleen van wat er tot zonet allemaal gebeurde, maar ook nog over wat er te gebeuren staat. Bovendien komt wat je intussen snel achter je kiezen hebt gestoken, uit zowat alle werelddelen: koffie uit Ethiopië met chocolade uit cacao-bonen uit Zuid-Amerika, een rijstwafel uit Azië en straks nog een Australische appel. Van de poolkappen heb je slechts een poster tegen de muur van je vertrek - een foto genomen vanuit een satelliet die je - van op Google Earth - zelfs een rechtstreekse blik gunt. Je hebt zopas een studierichting die je ligt, gekozen uit een honderdtal universiteiten en hogescholen, en straks laat je je genetisch materiaal scannen, zuiver uit nieuwsgierigheid. En zo kan men nog een tijdje doorgaan.

Overvloed steekt de ogen uit van wie ooit tekorten moesten lijden, maar overvloed leidt ook tot zappen: erop en erover, hooguit een enkele seconde blijven stilstaan bij een muziekwerk of een boek,

nooit de tijd nemen om een volzin tot het einde toe te lezen - over een boek zwijgen we nog. Een klassiek muziekwerk moet meerdere malen beluisterd worden opdat het gehoord zou zijn. Hoe uitgebreider de keuze uit symfonieën, opera's en liedcycli, hoe geringer het aantal ervan dat ooit een mens zal kennen, het lijkt ineens wel alsof alle kunstwerken louter geschreven werden en worden om ergens op een harddisk te staan, en verder niets meer.

En zo krijgt men vanzelfsprekend het soort van publiek dat, bijvoorbeeld, op donderdag 27 mei 2010, middenin de finaleweek van de Koningin Elisabethwedstrijd, als de uitvoering van het derde pianoconcerto van Sergeï Prokofiev nog niet half gespeeld is, al aan het applaudisseren gaat.

27 mei 2010

Geld heeft geen geweten

De grootste banken hebben de mond vol over ethisch verantwoord investeren terwijl wij allen heel goed weten dat geld geen geweten heeft en dat winst geen gevolg van liefdadigheid kan zijn. Daarentegen zijn de meest renderende investeringen ook de meest rampzalige: geen belegging is zo winstgevend als de handel in drugs, de wapentrafiëk, het boren naar olie ten koste van mens en milieu of het onnadenkend neerpoten van kerncentrales. Het maximale winststreven en de misdaad zijn tweelingbroers; de slogan dat bezit diefstal is, kan niet zonder meer van tafel worden geveegd en de feiten liegen er niet om: een onderzoek door *Netwerk Vlaanderen* uit 2007 van de investeringspraktijken van onze grootste banken laat er geen twijfel over bestaan. Enkele voor zich sprekende voorbeelden samengevat:

Het Indische mijnbouwbedrijf *Vedanta Resources* werd herhaaldelijk veroordeeld voor milieurampen; het doet aan illegale kaalkap in Lanjigarh in Orissa en jaagt er

de mensen uit hun huizen. Er wordt gewerkt met goedkope doch verouderde installaties die eerst in 2004 in Tamil Nadu, Indië, en dan in 2006, in Zambia, zorgden voor giframpen ingevolge de lozing van koper- en aluminiumafval. Het criminele bedrijf werkt met kapitaal van onder meer *ABN Amro*, *AXA*, *Citibank*, *Fortis*, *Dexia*, *Deutsche Bank* en *ING* die er in 2007 bedragen van 0,5 tot 39,7 miljoen dollar hadden belegd. (1)

AviChina is een bedrijf dat oorlogsmateriaal produceert en verkoopt aan landen waarop een wapenembargo van de VN rust, zoals China, Soedan (2006), Birma (Myanmar) (1999) maar ook Colombia, Egypte, Namibië, Pakistan, Sri Lanka en Zambia. In die landen worden de mensenrechten geschonden, er zijn dictaturen met kindsoldaten en er wordt gemarteld. Investeerders in *AviChina* zijn onder meer *ING* en *ABN Amro*. En een gelijkaardige geschiedenis geldt voor wapenproducent *EADS* die ook aan Nepal levert. *EADS* wordt mede gefinancierd door *ABN Amro*, *Citibank*, *Deutsche Bank*, *Fortis* en *ING*, telkens voor bedragen tussen 45 en

145 miljoen euro. Tot de aandeelhouders behoren ook *AXA* en *KBC*. (2)

Het sinds de jaren negentig volledig gdestabiliseerde Congo, dat sindsdien al 4 miljoen oorlogsslachtoffers telt, wordt van zijn natuurlijke rijkdommen beroofd door mijnbouwers zoals *Anvil Mining* en *AngloGold Ashanti*, die samenzweren met corrupte groeperingen die zich met hun winst bewapenen. De goudhandel is er een bijzonder bloedige aangelegenheid. Van *AngloGold Ashanti* bezitten *ABN Amro*, *AXA*, *Citibank*, *Dexia*, *ING* en *KBC* elk aandelen tussen 0,5 en 15,4 miljoen dollar. Onder meer *Fortis* leende miljoenen aan *Anvil Mining* en *Deutsche Bank* had er aandelen. (3)

De genoemde banken hadden ook aandelen in de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor de giframpen in Peru waar de goudkoorts woedt. Gif (cyanide, kwik...) is namelijk een onvermijdelijk bijproduct van de goudontginning uit het opgegraven gesteente. En de plaatselijke bevolking en het milieu moeten het bekopen. Er zijn massale miskramen en allerlei nieuwe kwalen, alleen al in 2002 stierven in New-

mont 63.000 vissers door riviervervuiling met zware metalen. Maar de goudzoekerij breidde nog uit en wie zich ertegen verzette, werd vermoord, zoals bijvoorbeeld Edmundo Becerra Corina in november 2006. (4)

Dan is er de supermarktketen *Wal-Mart* (jaaromzet: 351 miljard dollar) die de rechten van haar werknemers met de voeten treedt. Onderbetaalde kassiersters zijn vandaag overigens ook hier ten lande aan de orde, maar wat *Wal-Mart* met haar arbeiders doet, tart de verbeelding: een ethische commissie uit Noorwegen spreekt van onder meer gevaarlijke, ongezonde en onderbetaalde kinderarbeid. Tot de aandeelhouders hier behoren alweer *ABN Amro*, *AXA*, *Citibank*, *Deutsche Bank*, *Dexia*, *Fortis*, *ING* en *KBC*. (5)

Vervolgens zijn er nog de milieurampen in Papua, de winning van gas door *Total* en *Petrochina* in Birma, de goudwinning ten koste van water in het Andesgebergte, de veronachtzaming van de plaatselijke bevolking bij de goudwinning in Guatemala, de oliewinning zonder scrupules in Tsjaad-Kameroen - bedrijvigheden gefi-

nancierd door de vertrouwde banken die ons bij de ontbijtradio zo vriendelijk in de oren klinken... (6)

Er zijn er die zeggen dat het overdreven is om te stellen dat bezit diefstal is, maar het staat als een paal boven water dat wat de ene mens teveel heeft, het tekort is van een ander. Het gezond verstand zegt ons dat de hebzucht slachtoffers moet maken en dat zij om die reden sinds oudsher als een zonde wordt geboekstaafd. De hebzucht kan niet worden botgevierd tenzij ten koste van andermans leven en welzijn. Het principe zelf waarop onze banken teruggaan - het maximale winststreven - is crimineel van aard. Door diefstal komt men nu eenmaal veel sneller en ook veel makkelijker aan rijkdom dan door noeste arbeid. Beleggen in misdaad is daarom veel rendabeler dan beleggen in eerlijke activiteiten en onvermijdelijk zijn de grootste banken dan ook de meest misdadige. Dat zij zich tegelijk uitgeven voor instellingen met hoge ethische standaarden die wetenschappelijk onderzoek en ook kunst en schoonheid financieren, mag ons niet verwonderen eenmaal wij immers weten dat dieven tevens leugenaars en be-

driegers zijn. En als zij 'kunst' al geld toe-
stoppen, dan is het zwijggeld uiteraard:
"Wiens brood men eet, diens woord men
spreekt", vraag dat maar aan die moedige
onderzoekster aan de K.U.Leuven die on-
langs nog op staande voet ontslagen werd
omdat zij een waarheid sprak die een
sponsor van de universiteit niet zinde. (7)

19 juli 2011

Bronnen:

(1)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 4-5.

(2)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 5-7.

(3)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 7-10.

(4)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 10-11.

(5)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 11-13.

(6)

<http://www.netwerkvlaanderen.be/shop/dossier/bankgeheimen> , pag. 13-20.

(7) Zie het nieuws omtrent de heisa over het aardappelveld met de genetisch gemanipuleerde vruchten van Monsanto, te Wetteren, in het voorjaar van 2011. Zie ook:

<http://www.bloggen.be/tisallemaiet/archief.php?ID=1209384>

Politiek georganiseerde afpersing

Wat betreft de schulden crisis in steeds meer landen, stellen sommigen als oplossing voor dat alle landen aan elkaar hun schulden gewoon kwijtschelden.

Edoch, het is niet jegens elkaar dat de landen schulden hebben, maar wel tegenover de (multinationale of van de landen onafhankelijke) banken.

De banken nu, dat zijn de rijken, de belangen van de rijken en hun rijkdom. De schulden crisis is er geen van de landen jegens elkaar: het gaat om de schulden van de armen jegens de rijken.

Ingevolge het zogenaamde Mattheuseffect, moeten rijken almaar rijker worden en armen almaar armer, en dat gebeurt bij uitstek in een systeem waarbij rijken voor zichzelf winstgevende leningen aan armen 'toestaan'. Het werkwoord 'toestaan' staat hier tussen aanhalingstekens omdat de armen daar niet buiten kunnen: de rijken

dwingen het van de armen af dat zij bij hen gaan lenen tegen woekerintresten.

Het resultaat is, uiteindelijk, dat de armen hun leningen bij de rijken niet meer kunnen afbetalen. Dat zien wij allang in het verhongerende, straatarme Afrika, waar zelfs geen straten zijn, en in het hele arme Zuiden, maar het breidt zich nu ook uit naar onze streken, naar het Noorden (Europa en Amerika).

De armste landen staan bij de banken in het krijt en dreigen failliet te gaan. Edoch, als zij failliet gaan, dan kunnen de banken fluiten naar hun geld. Dus zorgen de banken ervoor dat die landen niet failliet gaan: zij dwingen de politici tot een praktijk die zij bestempelen als een vorm van 'solidariteit', maar die in werkelijkheid *afgedwongen* wordt opdat zij zelf (de rijken) aan hun geld (hun rente) zouden geraken.

Het zijn inderdaad de rijken die Europa hebben gefabriceerd, wars van de wil van het volk, en geen enkele Europarlementariër werd dan ook in die functie door het volk verkozen. De Europese solidariteit

lijkt een onderlinge solidariteit tussen ar-
mere en rijkere landen maar dat is slechts
kwalijke schijn: zij is in wezen een me-
chanisme waarmee de rijken de schulden
van failliete armen overhevelen op de
schouders van andere armen (die voorals-
nog niet failliet zijn), en dit enkel met het
oog op hun eigen verrijking en de verdere
verarming van de armen. Dit is niets meer
en niets minder dan gemene afpersing.

Omdat de hebzucht een zucht is en omdat
zuchten nooit bevredigd kunnen worden,
zal de afpersing die heden de wereld in de
ban heeft, nooit ophouden. Zij zal noodza-
kelijk uitmonden in de oorlog, die daarom
door alle kenners ter zake gekenschetst
wordt als het verlengstuk van de econo-
mie.

28 juli 2011

